

BYLO NEBYLO â€ 21

ÅšterÅ½, 09 duben 2013

Švédký stÅ½ vybraných událostí, jak šly dájinami. Dnešní menu: lomivá luštÅ½nina, vodácký prÅ½vodce pro Ofélii, srÅ½ka titánÅ½, dá½jepis hrou, souboj nervÅ½, 300 km nad Zemí, lanÅ½mít v poštÅ½, hvÅ½zdy proti hvÅ½zdám, jak selka kníÅ½ectví zachránila, sbírka pÅ½íkladÅ½, doufající.

8.4.1745 – byla provedena první operace šedého zákalu. PÅ½esná½ji Å½eno první operace šedéh zákalu, kdy z oka byla vyjmuta zkalená Å½oka. ProtoÅ½e operace, kdy se Å½oka „vydloubla“ z pouzdra a nechala se spadnout do sklivce, se prováděly uÅ½ v Babylonii dva tisíce let pÅ½ed naším letopoÅ½tem. Tedy, BabyloÅ½ané samozÅ½ejmÅ½ nevÅ½dá½li, Å½e jde o zákal Å½oky, jen si všimli, Å½e v zornici je cosi šedivého. toho zlehýnka píchnou, zapadne to dozadu do sklivce a nemocný pak pÅ½ece jen lépe vidí, i kdyÅ½ jen obrysovÅ½.

Tento zákrok se provádě½ v 18. století ještÅ½ v bÅ½nÅ½ na trÅ½ištích a poutích. „OÅ½“ pÅ½mÅ½sta, bÅ½hem jednoho dne ošetÅ½ili všechny zájemce a druhý den jiÅ½ byli zase na cestÅ½. Pro jistotu. NÅ½k jejich pacienti totiž po zákroku oslepli. Tak pÅ½i o zrak napÅ½íklad Johann Sebastian Bach Å½ Georg Friedrich HÅ½. Å½oka ponechaná ve sklivci ale nÅ½kdy zpÅ½sobila druhotné potíÅ½e jako odchlípení sítnice nebo vznik zeleného zákalu.

Francouzský lékař Jacques Daviel si uvÅ½domil, Å½e neÅ½ zatlaÅ½it do sklivce, je lepši Å½oku vyjmout, a taky to udělat bez Å½oky vidí velmi rozmazanÅ½, chybí mu asi tak +20 dioptrií. Å½lovÅ½k je schopen rozeznat nejvýše poÅ½et prstÅ½ r ze vzdálenosti asi jednoho metru. Ale lépe koukat pÅ½es dno od jogurtu neÅ½ nevidě½t vÅ½bec. No a dneska uÅ½ nepotÅ½ebujeme ani ty jogurtovky, protoÅ½e umíme uÅ½ pár desítek let vyměnit Å½oku za jinou. 9.4.2011 – zeri infarkt myokardu pÅ½i šorchlování na Seychelách ZdenÅ½k Šmíd, Å½eský spisovatel. „Dumá½li po dešti osamě½ý muÅ½ nad struÅ½kou vody mizící v kanále, je to vodák. PÅ½emýšlí, kudy by to jel. Automaticky svou loÅ½, háka i sebe dvÅ½krát zmenšuje. Ví, Å½e napÅ½ed by musel pekelnÅ½ pÅ½itahovat, aby nenarazil na vajkrásnÅ½ by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostÅ½e zatoÅ½it vlevo, aby ho to nevuculo do kanálu.“

10.4.1912 – z britského Southamptonu za ovací davÅ½ vyplul na svou první plavbu nejvÅ½tši a nepotopitelný zaoceánský parník Titanic. O pÅ½t dní pozdě½ji jeho pouÅ½ skonÅ½ila na ledové kÅ½e. – narodil se Eduard Štorch, Å½eský spisovatel, pedagog. UÅ½ jako patnáctiletý hoch se chtě½ stát uÅ½itelem. Pedagogickou kariéru zahájil na Mostecku, kde hned narazil na tvrdou realitu Å½ivota – „...vzduch zkaÅ½ený dýmem a zpustlé dá½ti, které tu jsou postrachem vychovatelů, kouÅ½tí, jakmile se naučily bÅ½hat, koÅ½alku pijí s dospě½ými zlá½ou, podvádě½jí, jsou do krajnosti drzé, surové, ukradnou i hodinky uÅ½iteli, z uÅ½itele si nic nedě½ají, policajtm utekou, a rodiě dá½ti vychovávají jen bitím.“ Pozdě½ji získal místo v Praze, kde na LibeÅ½ském ostrově založil dá½skou farm takovou školu v pÅ½írodě. Ráno se Å½áci uÅ½ili obťiÅ½nÅ½jši pÅ½edmÅ½ty jako fyziku, matematiku, kreslení a odpoledne pak bylo uÅ½ méně vyoÅ½ování – dá½jepis, obÅ½anská nauka, zpě½v a tÅ½locvik. KvÅ½li financování tohoto projektu prodal Národnímu muzeu svou archeologickou sbírku, kterou 20 let budoval. 11.4.1755 – narodil se James Parkinson, britský lékař a chirurg, který popsal tÅ½mes rukou, shrbenou postavu, nejisté šouravé kroky, poruchy hybnosti a chÅ½ze a potíÅ½e pÅ½i mluvení jako projevy choroby a nazval ji „tÅ½aslavá obrna“. Dnes jí Å½íkáme Parkinsonova nemoc a zpÅ½sobuje ji pÅ½edÅ½sné odumírání mozkových bunÅ½k zodpově½dných za tvorbu dopamin.

Å½imÅ½ je výrazně narušen pÅ½enos povelÅ½ z mozku ke svalům. Lékař umí její prÅ½bÅ½h zpomalit, na toho, kdo vyléÅ½it, kolonka v „Bylo – nebylo“ teprve Å½eká. 12.4.1961 – odstartoval z kosmodromu Bajkonur nadporučík Jurij Alexejevič Gagarin, sově½tský kosmonaut, aby po 108 minutách dopadl na bÅ½eh Å½teky Volhy nedaleko vesnice Smelovka v Saratovské oblasti jako major. 12.4.1994 – vtrhnul na internet první spam, a to z klávesnice právníka Laurence Canter a Marthy Siegelové, kterým najatý programátor vytvořil skript, jenÅ½ všem uÅ½ivatě½m UseNetu zaslal zprávu obsahující nabídku vyplnĀ½ní pÅ½ihlášky do loterie o zelenou kartu. Odporný term pro nevyřádané emaily, reklamy, výzvy a jiné protivnosti byl pÅ½evzat ze scénky seriálu Monty Pythonů½ v létající cirkus, ve které nabízela servírka klientovi lanÅ½mít (Spiced Pork And Ham) na sto zpÅ½sobě. 12.4.1861 – útokem jednoty Konfederace na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu de facto vypukla válka Severu proti Jihu, nebo taky Jihu proti Severu, jak se to vezme. O 4 roky pozdě½ji, na den pÅ½esná½, generál porá½ené Konfederace Robert Edward Lee podepsal kapitulaci listinu. A 2 dny po té byl vítě½ný prezident Unie Abraham Lincoln zastÅ½elen na slavnostním pÅ½ed ve Fordově divadle hercem Johnem Wilkesem Boothem, který porá½ku Jihu nerozdýchá. 12.4.1012 – usedl na kníÅ½ecí stolec kníÅ½e OldÅ½ich. PÅ½emyslovci málem vymě½li po meči dá½iv, neÅ½ se stihli poÅ½ádně usadit na trÅ½nu. Bratři Boleslav, Jaromír a OldÅ½ich si místo bratrské lásky šli pÅ½kně vzájemně po krku. Nelze jim to vyÅ½ít, kde se chudáci mĀ½li slušným zpÅ½sobě½ naučít: dá½deÅ½ek zabil vlastního bratra, tatínek nechal vyvrá½dit celý konkurenční rod... Nejstarši z bratrů Boleslav zvaný Ryšavý v rámci boje o trÅ½n udě½lal z mladšiho Jaromíra eunucha a nejmladšiho OldÅ½icha chtě½ pro jistotu vyhladit úplnĀ½. OldÅ½ichovi se naštÅ½sti podař½ vĀ½as prchnout spolu s matkou i bratrem Jaromírem do NĀ½mec. Boleslav byl niěma, surovec a násilník i dle stÅ½edovĀ½kých mĀ½títek. Sel vítr a pÅ½ed bouř½í pak z Å½ech upaloval, aÅ½ se mu za patama prášilo. „Heleme se“ polský král Boleslav Chrabrý, „takový pĀ½kný trĀ½n a docela volný.“ A vytáhl jako eskamotér z rukávu jakéhosi Vladivoje, údajně z PÅ½emyslovské pÅ½izně, a na volný trĀ½n ho posadil. Vladivoj byl notorický alkoholik, ale neÅ½ se stihl k upít, povedl se mu opravdu šikovní kousek. Pořá½dal nĀ½meckého krále JindĀ½micha II., aby mu udě½il Å½echy v léno. JindĀ½michovi pÅ½ekvapením málem vypadly zuby, ale co se bude bránit, Å½e jo, a s radostí vyhově½. A tak Å½echy, které nĀ½meckému panovníkovi nepatř½ily a ani na nĀ½ nemĀ½l žádný právní nárok, od této chvíle budou uÅ½ navĀ½dy považovány za majetek nĀ½mecké Å½iše. Spory o trĀ½n nebraly konce, chvíli vládl Ryšavec, chvíli Jaromír, a polský Boleslav

Chrabrý nenápadně vzadu tahal za nitky. Nakonec na český knížecí stolec usedl sám. Tu se do hry vložil Němec. Jak to ho Polák nepořádal “dle starého práva“ (starého pátí roku), o udělení říše v léno, ha? Pojďte ho s moji, Jaromíre a Oldřichu, já vám s tím trůnem pomůžu, vono to Polsko se nám zaříná jak moc rozpínat. Tak si dali po papule zase Jindřich s Boleslavem Chrabrým a Přemyslovci získali zpět své knížectví. Jenže, to knížectví vlastně zdědí? Ryšavec hnije slepý někde v polském vězení, Jindřich, ten si chudák ani nešetril Oldřich si sice šetril, ale dědic furt nikde. A jednou na lovu Oldřich spatřil spanilou prادلenu. se tenkrát moc nenosila, že ona byla vdaná taky nijak nevadilo. A za dubem u studánky zplodili kníže Oldřich a žena z lidu Božena Kámesinová následníka českého trůnu Břetislava. Zlí jazykové tvrdí, že Božena byla ušlechtilá, k Oldřich potkal a že otcem přemyslovského panovníka je sedlák Kámesina. No, a ušlechtilé to bylo, jak bylo, každopádně zachránila situaci. Chudák Jaromír dopadl neslavně. V rámci tahanic o trůn ho nechal Oldřich oslepit a nakonec skončil rukou proradného Vrsovice, který na něj šel pod otvorem záchoda a napíchl ho na kopí. 13.4.1912 – na se František Běloun, český učitel matematiky a deskriptivní geometrie. Taky jste se z něj šetrili? 14.4. – zemřel Ludvík Lazar Zamenhof, autor esperanta. Narodil se v polském Białystoku, který tehdy patřil Ruskému impériu, a žili v něm židé, Poláci, Němci a Bělorusové. Zamenhof za svůj rodný jazyk považoval ruštinu, kterou mluvil jeho otec, učitel němčiny, a mluvil také jidišem, který se naučil od matky. Jak vyrůstal, mluvil šesti jazyky v tomto jazyce později vychovával své děti. Hotovej Babylon :-)) A tak vymyslel to esperanto. Jako koníček dobrý, ale angličtinu asi ušlechtilé neporazí. Mára Kosmasová